

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 24Ps/13/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114209914
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Sitárová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2014:4114209914.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra v konaní pred samosudkyňou Mgr. Máriou Sitárovou, vo veci starostlivosti súdu o nesvojprávneho V. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom "N.", Zariadenie sociálnych služieb Q., zastúpeného súdom ustanoveným opatrovníkom "N.", Zariadenie sociálnych služieb Q. o návrhu navrhovateľa nesvojprávneho V. V., nar. XX.XX.XXXX na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

Súd návrh nesvojprávneho V. V., nar. XX.XX.XXXX na vrátenie spôsobilosti na právne úkony zamietá.

Súd nepriznáva nesvojprávne V. V., nar. XX.XX.XXXX právo na podanie návrhu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Trovy tohto konania platí štát.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa svojím písomným návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 28.03.2014 domáhal vrátenia spôsobilosti na právne úkony. Vo svojom návrhu poukázal na skutočnosť, že ho zaťažuje, že z ústavu nemôže odísť a byť plnohodnotným človekom.

Navrhovateľ vo svojej výpovedi pred súdom uviedol, že predmetný návrh podával preto, lebo si myslí, že mu tá svojprávnosť právom patrí. Ešte dávno keď žila jeho babka, tak pani doktorka K. na ňu apelovala, že on nepozná čas, že nepozná peniaze, že aby ho dala pozbaviť spôsobilosti. V prípade, že by bol svojprávny, nemieni odísť z ústavu, ale chcel by byť normálnym človekom. Vie, že v minulosti boli nejaké veci, ktoré neboli reálne, ale už má dosť na to, aby mal ponaučenie z toho. Chodí teraz za mamou a bratom maximálne tak na dva dni, to stačí. Čo sa týka peňazí, tak tieto u seba nemajú, dostávajú ošatenie, stravu, ale peniaze nie, keby mal peniaze, kúpil by si čo potrebuje, išiel by domov alebo by si niečo dokúpil. Mohol by sa aj brigádne zamestnať, lebo jeho babka vždy hovorila, že kto chce, robotu si nájde. Keď chodieval von častejšie, tak sa stalo že aj ho požiadali o peniaze, ale už vie, že do toho nemôže vhpnúť, mal možnosť a myslí, že už sa dosť poučil. Ponaučenie je matkou múdrosti a už by sa nedal s nejakými takými čo mu nespravia dobre a ešte si spraví zle.

Štatutárny zástupca súdom ustanoveného opatrovníka nesvojprávneho V. V., S.. H. I. vypočutá ako účastníčka konania uviedla, že napriek všetkému čo pán V. hovoril, jeho stav je dosť vážny na to, aby sa vedel sám správne rozhodnúť. V. teraz nadviazal vzťah so svojou matkou, keď je nervózny, keď mu idú všetci na nervy a má toho plné zuby, tak chce ísť za svojou matkou, chce aby mu podpísala priepustku. Keďže je pozbavený spôsobilosti, ona toto odmietne a V. potom ujde. Musia túto vec hlásiť polícii, ale zase v jeho prospech chce uviesť, že vždy sa riadne vráti, cestuje hromadnými dopravnými

prostriedkami, nie stopom. V. teraz chodí pomáhať do kuchyne, vie si uvariť napr. zemiaky, učili ho žehliť a prať, pretože do budúcnosti je nádej, že by mohol ísť do domova na pol ceste, kde by vlastne klienti mali možnosť chodiť si samy nakúpiť, hospodáriť s nejakou časťou finančných prostriedkov, starať sa o seba a nájsť si nejakú brigádu. V. pripravujú na takýto spôsob života, pretože aj podľa nich je vhodným kandidátom do takéhoto zariadenia, nie je až taký ťažký prípad, aby bol celý život zatvorený v ich zariadení. V. má nízky dôchodok iba 255,26 eura, má 6 exekúcií a výživné na syna, preto mu z jeho peňazí naozaj vyjdú iba tie tri cigarety denne. Keď býva nervózny, tak sa ho klienti boja a niektorí mu tie cigarety alebo kávu dajú. V. je dosť často vznetlivý, chce mať všetko hneď. Myslí si, že keby sa mu vrátila spôsobilosť, že by v návale takejto nervozity podpísal zmluvu o ukončení poskytovania sociálnej služby s ich zariadením a bol by tam kde aj predtým. Ich cieľom je pripraviť V. do domova na pol ceste, teraz berie depotné injekcie, je pod dozorom, momentálne s ním nie je žiadny problém. Toto zariadenie nie je zatiaľ v Zlatých Moravciach zriadené, je to v štádiu zriaďovania.

Súd v konaní ustanovil znalca z odboru psychiatria MUDr. E. J., ktorá na základe uznesenia Okresného súdu Nitra č.k. 24Ps/13/2014 - 6 zo dňa 12.06.2014 spracovala o duševnom stave V. V. znalecký posudok. Ustanovená znalkyňa na pojednávaní uviedla, že sa v plnom rozsahu sa pridriava svojho znaleckého posudku. Mala k dispozícii predchádzajúce znalecké posudky, taktiež vyšetrenia od psychiatra a ona menovaného tiež vyšetřila. Na základe týchto skutočností zistila, že u vyšetřovaného neprišlo k zmene zdravotného stavu, tento je taký aký bol zaznamenaný v rokoch 2003, 2011. Vyšetřovaný aj naďalej trpí Duševnou zaostalosťou, čiže Mentálnou retardáciou ľahkého stupňa so signifikantnou poruchou správania vyžadujúcou pozornosť alebo liečenie a tiež Zmiešanou poruchou osobnosti ľahkého stupňa. V dôsledku týchto ochorení, ktoré sú trvalého charakteru, nie je vyšetřovaný schopný spoločenského uplatnenia, jeho správanie a konanie v spoločnosti môže byť rizikové, môže sa správať agresívne, je ľahko ovplyvniteľný, nemá náhľad na realitu a nevie rozpoznať následky svojho konania. Nie je schopný robiť právne úkony tak, aby si uvedomil ich následky a niesol za ne zodpovednosť. K svojmu ochoreniu je nekritický, preto vyžaduje dozor aj nad užívaním liekov, tieto by v prípade dohľadu neužíval. Je tu riziko poruchového správania, ktoré sa prejavuje aj v tej úzkej spoločnosti kde žije, preto ona neodporučila jeho účasť na pojednávaní, prišiel však v sprievode pani riaditeľky, ktorá má ne neho pravdepodobne dobrý vplyv a vie jeho správanie ustrážiť. Čo sa týka doručovania rozhodnutia, v prípade, že bude zabezpečené, že toto spracuje za pomoci psychologičky alebo pani riaditeľky zariadenia, tak za týchto okolností je možné mu ho doručiť. V budúcnosti je možné vyskúšať u tohto pacienta napr. to chránené bývanie, kde by ale tiež vyžadoval čiastočný dohľad, pretože tie diagnózy sa nezmenia a ani naďalej nebude chápať a uvedomovať si dosah a následky svojho konania.

Navrhovateľ v konečnom návrhu uviedol, že nemá čo povedať.

Opatrovník nesvojprávneho v konečnom návrhu uviedol, že vzhľadom k dokazovaniu navrhuje návrh zamietnuť.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, výsluchom znalca a oboznámil listinné dôkazy: návrh, znalecký posudok, pripojené spisy Okresného súdu Nitra sp. zn. 13P/25/2013, 24Ps/6/2011, 11P/161/2010, P 258/03, z neho rozhodnutie na čl. 41 a nasledovné a zistil tento skutkový stav veci:

Rozsudkom Okresného súdu v Nitre č.k. 26Nc 1101/01 - 41 zo dňa 30.05.2003 súd pozbavil V. V. spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu. Súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku MUDr. S. K., z ktorých vyplýva, že V. V. trpí duševnou poruchou - Mentálnou retardáciou ľahkého stupňa s poruchami správania, ktorá je trvalého charakteru, pričom v dôsledku uvedenej poruchy nie je schopný vykonávať právne úkony, obsah a význam právnych úkonov nechápe. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k.: 24Ps/6/2011 - 45 zo dňa 02.02.2012 súd návrh nesvojprávneho V. V. na vrátenie spôsobilosti na právne úkony zamietol a nepriznal mu právo na podanie návrhu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že nesvojprávny V. V. aj v tomto čase trpel diagnózami, ktoré mu boli stanovené pri jeho pozbavení spôsobilosti na právne úkony, pričom Mentálna retardácia s poruchami správania a Zmiešaná porucha osobnosti sú duševné poruchy trvalého charakteru, v dôsledku čoho ku zmene diagnóz ani ku zmene zdravotného stavu neprišlo.

Nesvojprávny V. V. je aj naďalej umiestnený v Zariadení sociálnych služieb "N." v Q.. Podľa obsahu a záverov znaleckého posudku ako i vyjadrenia znalkyne MUDr. E. J. k zmene zdravotného stavu u menovaného v porovnaní s rokmi 2003 a 2011 neprišlo, vyšetovaný aj naďalej trpí Duševnou zaostalosťou - mentálnou retardáciou ľahkého stupňa so signifikantnou poruchou správania a Zmiešanou poruchou osobnosti ťažkej formy, ktoré duševné poruchy sú trvalého charakteru. Menovaný nie je schopný spoločenského uplatnenia, jeho správanie a konanie v spoločnosti môže byť rizikové a to pre možnosť agresívneho správania, ľahkej ovplyvniteľnosti, nedostatočného náhľadu na realitu ako aj pre neschopnosť rozpoznať následky svojho konania. Menovaný je sociálne insuficientný, náhľad na realitu je nedostatočný, intelektové a mnestické funkcie sú retardované do pásma ľahkej duševnej zaostalosti, rozpoznávací a ovládacia schopnosť sú výrazne znížené, pracovný potenciál výrazne redukovaný. Menovaný je síce samostatný v sebaobriadovaní, vyžaduje si však dohľad nad dodržiavaním hygieny, dohľad nad ordinovanou liečbou ako aj usmerňovanie v denných aktivitách. Nie je schopný si sám vybaviť svoje osobné a úradné záležitosti, vzhľadom na svoju intelektovú úroveň nie je schopný chápať obsah a význam právnych úkonov, nie je schopný niesť právne následky svojho konania. Nie je schopný vnímať význam súdneho konania a rozhodnutia, pričom vzhľadom k zisteným duševným poruchám znalec neodporučil pre nepredvídateľnosť jeho reakcií, prípadné agresívne správanie či pokus o útek, ani jeho účasť na pojednávaní. Rovnako nepovažovala znalkyňa za vhodné doručenie rozhodnutia menovanému v predmetnej veci bez intervencie psychologičky či riaditeľky zariadenia.

Podľa § 186 ods. O.s.p. návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony môže podať i ten, kto bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Ak však súd jeho návrh zamietol a ak nemožno očakávať zlepšenie jeho stavu, môže súd rozhodnúť, že mu toto právo po primeraný čas, najdlhšie však po dobu jedného roka, nepatrí.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že nesvojprávny V. V. aj naďalej trpí diagnózami, ktoré mu boli stanovené pri jeho pozbavení spôsobilosti na právne úkony, pričom Mentálna retardácia ľahkého stupňa so signifikantnou poruchou správania a Zmiešaná porucha osobnosti ťažkej formy sú duševné poruchy trvalého charakteru. Vhodnou liečbou je možné ovplyvniť iba poruchy správania, ako sú napr. agresivita, ale samotné diagnózy nie. Z obsahu znaleckého posudku ďalej vyplýva, že vyšetovaný je ku svojmu ochoreniu nekritický, pokiaľ by bola menovanému prinavrátená spôsobilosť na právne úkony, tak aj napriek tomu, že aktuálne verbalizuje záujem zotrvať v zariadení sociálnej starostlivosti, pri príležitosti zmeniť daný stav by toto i náležite využil, čo by malo negatívne následky na jeho sociálne fungovanie a zdravotný stav. Z výsledkov vykonaného dokazovania totiž jednoznačne vyplýva, že vyššie uvedené duševné poruchy bránia vyšetovanému vykonávať právne úkony v plnom rozsahu, nakoľko tento nie je vzhľadom na svoju intelektovú úroveň schopný chápať ich obsah a význam. Súd má preto za preukázané, že nesvojprávny V. V. nie je ani naďalej schopný niesť právne následky svojho konania a so súčasným prihliadnutím na obsah a závery znaleckého dokazovania a ďalších dôkazov, jeho návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony zamietol. Vzhľadom k tomu, že nie je ani do budúcnosti predpoklad na zlepšenie jeho zdravotného stavu, súd mu súčasne nepriznal právo podať návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku. S poukazom na uvedené skutočnosti preto rozhodol súd tak, ako uvádza výroková časť tohto rozsudku.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 191 ods. 1 O.s.p. a podľa § 146 ods. 1, písm. a / O. s. p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Nitre. Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.